

zespołu oceniającego Państwowej Komisji Akredytacyjnej z wizytacji przeprowadzonej w dniach 17-18 czerwca 2010 r. w Prywatnej Wyższej Szkole Ochrony Środowiska w Radomiu dotyczącej oceny jakości kształcenia na kierunku „turystyka i rekreacja” na poziomie studiów pierwszego stopnia.

Informacje wstępne.

1. Skład Zespołu Oceniającego

Dr hab. Janusz Iskra – członek PKA

Dr hab. Krystyna Dwucet – członek PKA,

Dr Jerzy Raciborski – ekspert PKA,

Mgr Edyta Lasota Bełzek – ekspert PKA,

Aleksandra Kozłowska – ekspert Parlamentu Studenckiego RP.

2. Krótka informacja o procesie przygotowania do wizytacji i jej przebiegu

Uchwałą Prezydium Państwowej Komisji Akredytacyjnej nr 1168/2004 z dnia 9 grudnia 2004 roku Wydział Turystyki i Rekreacji został oceniony pozytywnie, jako spełniający wymagania kadrowe, organizacyjne i programowe. Ta ocena została wydana na 5 lat, co pozwala na przeprowadzenie kolejnej oceny jakości kształcenia w roku akademickim 2009/2010.

Wizytację członkowie Zespołu poprzedzili zapoznaniem się z Raportem Samooceny przekazanym przez władze Uczelni, ustaleniem podziału kompetencji w trakcie wizytacji oraz sformułowaniem wstępnie dostrzeżonych problemów.

Raport opracowano na podstawie raportu samooceny, przedstawionej przez uczelnię dokumentacji dotyczącej: toku studiów, spraw kadrowych oraz organizacji uczelni, a także rozmów z Władzami Uczelni i jej pracownikami podczas wizytacji, która odbyła się w terminie 17-18 czerwca 2010 r.

Załącznik Nr 1 - Podstawa prawna wizytacji.

Część I. Uczelnia i jednostka prowadząca oceniany kierunek studiów oraz ich organy.

1. Ocena misji i strategii uczelni, pozycji uczelni w środowisku oraz jej roli i miejsca na rynku edukacyjnym, ze szczególnym uwzględnieniem znaczenia jakości kształcenia i ocenianego kierunku studiów.

Misją Uczelni jest upowszechnianie współczesnej wiedzy w zakresie naturalnego, społecznego i turystycznego znaczenia środowiska dla kulturowego i ekonomicznego rozwoju człowieka oraz rozwijanie postaw przyjaznych wobec przyrody i ludzi. Prywatna Wyższa Szkoła Ochrony Środowiska realizuje misję kształcenia nowoczesnej kadry, która powinna stać się istotnym składnikiem w kształtowaniu powszechnej świadomości i praktyki w zakresie wykorzystywania zasobów środowiska do celów rekreacyjnych i gospodarczych. Absolwenci Uczelni będą organizatorami racjonalnego i życzliwego użytkowania tych zasobów poprzez działania wynikające z koncepcji zrównoważonego rozwoju. Temu celowi służą:

kształcenie, badania naukowe i praktyczna działalność społeczności uczelnianej. Do uczestnictwa w tej misji Uczelnia zachęca wszystkich potencjalnych kandydatów na studia w Prywatnej Wyższej Szkole Ochrony Środowiska, poprzez preferowanie takich kierunków kształcenia jak: ochrona środowiska, turystyka i rekreacja, bezpieczeństwo i higiena pracy. Na rozwój edukacji i praktyczne działania w tym zakresie przeznaczane są z funduszy unijnych coraz większe środki. Zwiększa to szansę absolwentów Prywatnej Wyższej Szkoły Ochrony Środowiska na trudnym rynku pracy. Mogą oni liczyć na zatrudnienie nie tylko w kraju, ale i na całym obszarze Unii Europejskiej.

Ze względu na misję Uczelni została ona wybrana przez Guntera Verheugena, Komisarza ds. Rozszerzenia Unii Europejskiej do odwiedzin w dniu 22 kwietnia 2003 roku i spotkania ze studentami oraz kadrą dydaktyczną. Komisarz Günter Verheugen podkreślił, że kształcenie specjalistów w dziedzinie ochrony środowiska jest powszechnie uznawane za jedną z priorytetowych sfer działania Unii Europejskiej.

Z uwagi na podejmowanie wielu inicjatyw badawczych i edukacyjnych uczelnia cieszy się w mieście i regionie bardzo dobrą opinią od początku swojego istnienia. Do głównych działań Prywatnej Wyższej Szkoły Ochrony Środowiska integrujących instytucje środowiskowe w regionie należą: organizacja konferencji naukowych, prowadzenie monitoringu wód i powietrza, podejmowanie prac badawczych, patronowanie imprezom o zasięgu ogólnokrajowym jak konkursy, olimpiady ekologiczne i sportowe dla młodzieży szkół średnich, oraz publikowanie wyników prac naukowych i dydaktycznych.

Za swoją działalność dydaktyczną, naukową i badawczą Uczelnia została uhonorowana nagrodą gospodarczą SKRZYDŁA przyznaną przez Kapitułę i Redakcję „Słowa Lud” w 2002 r. Nagroda ta przyznawana jest instytucjom szczególnie zasłużonym dla regionu radomskiego.

Uczelnia została wyróżniona przez Mazowieckie Zrzeszenie Handlu Przemysłu i Usług, Firmę Europa 2000 Consulting, w konkursie Mazowiecka Firma Roku 2003 w kategorii edukacja pod patronatem Marszałka Województwa Mazowieckiego. W edycji 2004 zdobyła drugie miejsce i otrzymała Srebrnego Orła Biznesu w kategorii edukacji. Izba Przemysłowo-Handlowa Ziemi Radomskiej nominowała Prywatną Wyższą Szkołę Ochrony Środowiska do nagrody Granitowy Tulipan za rok 2009 w Kategorii Przyjazny dla Biznesu.

Prywatna Wyższa Szkoła Ochrony Środowiska w dniu 21 września 2007 r. została sygnatariuszem „Magna Charta Universitatum” – Karta Bolońska.

Do głównych partnerów Prywatnej Wyższej Szkoły Ochrony Środowiska, wspomagających proces dydaktyczno-badawczy i/lub korzystających z osiągnięć Uczelni, należą m. in.: Politechnika Radomska, Kozienicki Park Krajobrazowy, Tatrzański Park Narodowy, Dyrekcja w Zakopanem, TANAP, Słowacja, Państwowa Inspekcja Ochrony Środowiska w Warszawie, Oddział w Radomiu, Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej – stacja synoptyczna Kozienice Nowiny, Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Radomiu,

Muzeum Okręgowe w Radomiu, Państwowe Muzeum Przyrodnicze Narodowej Akademii Nauk Ukrainy we Lwowie, sieć hoteli „Gromada”; biura turystyczne - Alfa Star, Alturist s.c., Glob-Tur, Grand Tour & Ravel, Harctur, KM Ravel, Nawigator, Neckerman Polska, Orbis, Orion-Travel, Poltur, Rainbow Tours, Selva Ravel, Sigma Ravel, Tukan, Turysta, Vico-Travel.

Oceniając misję i strategię PWSOŚ w Radomiu warto podkreślić, że Uczelnia stale poszerza swoją ofertę edukacyjną i dostosowuje system kształcenia – pod względem struktury i standardów – do wymagań rynku pracy, do wzorców funkcjonujących w europejskiej przestrzeni akademickiej, a także zapewnia uzyskanie wysokich kwalifikacji z zakresu szeroko pojętej turystyki i rekreacji.

W działaniach strategicznych zorientowanych na rozwój własnej kadry dydaktycznej, rozwój struktur organizacyjnych, pozyskiwanie rządowych i pozarządowych środków finansowych, rozwój działalności dydaktycznej, Uczelnia przewiduje również modernizację Biblioteki. Wydział Turystyki i Rekreacji realizując proces kształcenia współpracuje z licznymi instytucjami, biurami podróży i stowarzyszeniami w regionie, w kraju i za granicą.

Z przedstawionych programów kształcenia, a także działalności organizacyjnej Uczelni wynika, że jej misja w pełni jest realizowana.

3. Ocena zgodności kompetencji organów uczelni oraz jednostki prowadzącej oceniany kierunek studiów, zwanej dalej jednostką, określonych przepisami wewnętrznymi uczelni i podejmowanych działań z obowiązującymi powszechnie przepisami prawa.

(obejmuje także ocenę regulaminu studiów, regulaminu pomocy materialnej oraz zasad odpłatności za usługi edukacyjne – z części studenckiej)

Zgodnie ze statutem Uczelni organami jednoosobowymi są rektor i dziekani. Rektor kieruje działalnością Uczelni i reprezentuje ją na zewnątrz. Kompetencje Rektora określa statut Uczelni.

Natomiast organami kolegialnymi Uczelni są Senat i rady wydziałów. Skład Senatu tworzą następujące osoby: rektor, prorektor, dziekani, wybrani przedstawiciele nauczycieli akademickich posiadających tytuł naukowy profesora lub stopień naukowy doktora habilitowanego, przedstawiciele pozostałych nauczycieli akademickich, oraz przedstawiciele studentów. Przy takiej konstrukcji Senatu wskazano, iż udział studentów powinien wynosić nie mniej niż 20% składu.

Rektor działa zgodnie z kompetencjami określonymi w ustawie - Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 164, poz. 1365 z późn. zm.) oraz w statucie Uczelni. Rektor wydaje zarządzenia, które przechowywane są sposób prawidłowy.

Uchwały Senatu oraz protokoły z jego posiedzeń są zapisane poprawnie, zawierają podpisy przewodniczącego posiedzenia senatu i osoby sporządzającej protokół.

Poddane analizie losowo wybrane uchwały Senatu oraz Zarządzenia Rektora zostały podjęte zgodnie z ich kompetencjami ustawowymi i statutowymi. Senat wywiązał się również z obowiązku ustawowego w zakresie art. 169 ust. 2 ustalając warunki i tryb rekrutacji oraz formy studiów na poszczególnych kierunkach, podając uchwałę do wiadomości publicznej nie później niż do dnia 31 maja roku poprzedzającego rok akademicki, którego uchwała dotyczy – Uchwała nr 1/2008 Senatu Prywatnej Wyższej Szkoły Ochrony Środowiska w Radomiu z dnia 15 marca 2010 r. w sprawie zasad i trybu przyjmowania kandydatów na studia w roku akademickim 2009/2010. Określone zostały zasady ustalania obowiązków nauczycieli akademickich, rodzajów zajęć dydaktycznych objętych zakresem tych obowiązków, w tym wymiar zadań dydaktycznych dla poszczególnych stanowisk, oraz zasady obliczania godzin dydaktycznych. Wysokość pensum dydaktycznego została określona w sposób zgodny z art. 130 ust. 3 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 164, poz. 1365, z późn. zm.). 06. 2009 r. – Zarządzenie 11/2009 Rektora Prywatnej Wyższej Szkoły Ochrony Środowiska z dnia 23 06. 2009 r. w sprawie zmiany wysokości pensum dydaktycznego nauczycieli akademickich i zniżek pensum. **Jedynie stwierdzono, że zgodnie z art. 130 ust. 2 i 8 ustawy, to Senat powinien określić zasady ustalania obowiązków nauczycieli akademickich, rodzajów zajęć dydaktycznych objętych zakresem tych obowiązków, w tym wymiar zadań dydaktycznych dla poszczególnych stanowisk, oraz zasady obliczania godzin dydaktycznych.**

W Uczelni funkcjonują Rady Wydziałów.

Rada Wydziału Turystyki i Rekreacji działa zgodnie z przepisami statutu Uczelni. Jej skład jest również zgodny z przepisami. Przedmiotem posiedzenia są sprawy dotyczące Wydziału Turystyki i Rekreacji. Z posiedzenia sporządzany jest protokół, który podpisany jest przez Przewodniczącego i osobę protokołującą. **Jednak stwierdzono brak list obecności z poszczególnych posiedzeń Rady Wydziału.**

Dziekan Wydziału Turystyki i Rekreacji został powołany na kadencję od 1. 10. 2009 r. do 30. 09. 2011 r. Zgodnie z przepisami art. 76 ust. 2 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym Dziekan jest zatrudniony w Uczelni jako podstawowym miejscem pracy (na podstawie umowy o pracę).

W Prywatnej Wyższej Szkole Ochrony Środowiska w Radomiu zawierana jest umowa student-uczelnia. Umowa nie jest dobrze skonstruowana i budzi wiele zastrzeżeń.

O wszystkich zmianach w umowie student musi być informowany osobiście i, jeśli wyrazi na nie zgodę, musi zostać sporządzony aneks do umowy. Niestety taki zapis nie widnieje w obecnej umowie Uczelni, a jedynie zapis mówiący, że Uczelnia poda do informacji studentów zmiany w wysokości opłat. Brak określenia precyzyjnych przesłanek dla zmian czesnego czy też maksymalnej wysokości, o jaką może ono wzrosnąć, narusza interesy studentów. Szkoła ma prawo samodzielnie określić wysokość opłat oraz je zmieniać, ale zmiana ceny powinna być jednak zawsze uzasadniona. Rozpoczynając naukę, student powinien mieć możliwość skalkulowania kosztów związanych z kształceniem. Umowa nie precyzuje, kiedy student ma prawo odstąpić od umowy. Jedynie daje studentowi możliwość odstąpienia od niej, jeśli nastąpi zmiana opłat za studia.

Opisane powyżej uchybienia zostały uznane przez UOKiK za klauzule niedozwolone oraz w znacznym stopniu naruszające interesy studentów.

Zarządzenie Rektora dołączone do umowy nie wyszczególnia wszystkich opłat związanych z przedmiotem realizacji niniejszej umowy (brak informacji nt. wszystkich opłat wynikających z rozporządzenia MNiSW z dnia 2 listopada 2006 roku w sprawie dokumentacji przebiegu studiów). Ponadto opłaty pobierane za te usługi są relatywnie wysokie i niezgodne z rozporządzeniem MNiSW z dnia 2 listopada 2006 roku w sprawie dokumentacji przebiegu studiów. Również studenci są zobowiązani do uiszczania opłaty za egzaminy poprawkowe. Prawo do przystąpienia do egzaminu poprawkowego ma każdy student w ramach pobierania nauki na Uczelni. Samo pobieranie opłat budzi obawę celowego kierowania studenta na taką właśnie formę zaliczenia poprawkowego w celu osiągnięcia korzyści materialnych przez Uczelnię. Tak samo dzieje się w momencie pobierania przez Uczelnię opłat za powrót z urlopu dziekańskiego.

Regulamin Studiów Prywatnej Wyższej Szkoły Ochrony Środowiska w Radomiu funkcjonuje na mocy uchwały Senatu po zatwierdzeniu przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Regulamin Studiów jest powszechnie dostępny, również na stronie internetowej Uczelni.

Załącznik Nr 2 - Uwagi szczegółowe do wewnętrznych przepisów uczelni.

3. Ocena struktury organizacyjnej jednostki w kontekście realizowanych przez nią zadań naukowych¹ i dydaktycznych.

- Podstawową jednostką organizacyjną Uczelni są wydziały, które prowadzą jeden kierunek studiów. Łącznie funkcjonuje pięć wydziałów tj.: Wydział Ochrony Środowiska,

¹ użyte określenia: zadania naukowe, badania naukowe, dorobek naukowy, stopnie i tytuły naukowe oznaczają odpowiednio zadania artystyczne, twórczość artystyczną, dorobek artystyczny oraz stopnie i tytuły w zakresie sztuki.

Wydział Turystyki i Rekreacji, Wydział Logistyki, Bezpieczeństwa i Ochrony Środowiska Pracy oraz Studiów Europejskich. Wydział jest tworzony, przekształcany i likwidowany na podstawie uchwały senatu. W obrębie wydziałów funkcjonują katedry (10) i pracownie (8). Badania naukowe oraz nadzór nad procesem dydaktycznym leży w kompetencji katedr. Oceniany kierunek prowadzony jest na Wydziale Wychowania Turystyki i Rekreacji. W jego strukturze organizacyjnej są dwie katedry.

Integralną częścią uczelni o zadaniach dydaktycznych i usługowych są jednostki międzywydziałowe (3) oraz Biblioteka.

Analiza dokumentacji wykazała, iż zmiany organizacyjne Uczelni dokonywane są właściwie.

Struktura organizacyjna Wydziału jest zgodna z decyzją Senatu, obejmuje najważniejsze przestrzenie dydaktyczne i naukowe związane z funkcjonowaniem Wydziału. Działalność naukowa i dydaktyczna w ramach kierunku „turystyka i rekreacja” prowadzona jest na Wydziale Turystyki i Rekreacji - w jego obrębie funkcjonują dwie katedry związane z obszarem turystyki i rekreacji

4. Informacja o liczbie studentów oraz ocena spełnienia wymagań określonych dla uczelni publicznych w art. 163 ust. 2 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 164, poz. 1365 z późn. zm.).

Tabela nr 1.

Forma kształcenia	Liczba studentów		Liczba uczestników studiów doktoranckich	
	uczelni	Jednostki	uczelni	Jednostki
Studia stacjonarne	57	31	-	-
Studia niestacjonarne	1409	100	-	-
Razem	1466	131	-	-

5. Informacje o prowadzonych przez jednostkę kierunkach studiów i dotychczasowych wynikach ocen/akredytacji, a także posiadanych uprawnieniach do nadawania stopni naukowych i prowadzonych studiach doktoranckich.

Wydział Turystyki i Rekreacji, prowadzi kształcenie na jednym kierunku studiów: „turystyka i rekreacja” w następujących specjalnościach: *Organizacja turystyki i rekreacji, Pedagogika czasu wolnego i Turystyka regionalna*. Studia są prowadzone w formie studiów pierwszego stopnia w systemie studiów stacjonarnych i niestacjonarnych.

Ten kierunek został poddany procesowi oceny jakości kształcenia PKA w roku 2004.

Wydział nie posiada uprawnień do nadawania stopni naukowych i nie prowadzi studiów doktoranckich.

6. Liczba studentów ocenianego kierunku studiów.

Tabela nr 2.

Poziom studiów	Rok studiów	Liczba studentów studiów		Razem
		Stacjonarnych	niestacjonarnych	
I stopnia	I	9	30	39
	II	10	31	41
	III	12	39	41
	IV	-	-	-
II stopnia	I	-	-	-
	II	-	-	-
jednolite studia magisterskie	I	-	-	-
	II	-	-	-
	III	-	-	-
	IV	-	-	-
	V	-	-	-
	VI	-	-	-
Razem		31	100	131

Wnioski: Zainteresowanie studiowaniem na ocenianym kierunku studiów jest większe w systemie niestacjonarnym, a liczba studentów w poszczególnych latach jest podobna zwłaszcza na pierwszym i drugim roku studiów. Natomiast stwierdzono mniejsze zainteresowanie ze strony kandydatów studiowaniem na studiach w systemie studiów stacjonarnych zwłaszcza na pierwszym roku.

Wnioski dotyczące I części raportu:

- Państwowa Wyższa Szkoła Ochrony Środowiska w Radomiu należy do uczelni niepublicznych funkcjonujących w przestrzeni akademickiej od 1993 roku;
- Uczelnia spełnia ważną misję dydaktyczną, naukową, społeczno-kulturalną w kraju; kształci specjalistów z różnych dziedzin na 5 kierunkach studiów i bardzo dobrze wpisuje się w potrzeby regionu.
- misja Uczelni została jasno określona i jest realizowana, zamierzone cele strategiczne zarówno w Uczelni, jak i w wizytowanej jednostce, są możliwe do osiągnięcia;
- zadowalające są relacje z otoczeniem, które przejawiają się współpracą z licznymi instytucjami i organizacjami lokalnymi i krajowymi;
- organy kolegialne i jednoosobowe Uczelni i Wydziału działają zgodnie ze swoimi ustawowymi oraz statutowymi kompetencjami.
- Uczelnia nie uniknęła pewnych błędów i uchybień w zakresie wymogów formalno-prawnych, które wymienione zostały wyżej – dotyczą w szczególności Umowy student-uczelnia, oraz katalogu opłat pobieranych przez Uczelnię od studentów.

Część II. Koncepcja kształcenia i jej realizacja.

1. Cele kształcenia i deklarowane kompetencje absolwenta.

- 1.1 Ocena zgodności określonej przez uczelnię sylwetki absolwenta z uregulowaniami zawartymi w standardzie oraz struktury kwalifikacji absolwenta z przyjętymi w ramach Procesu Bolońskiego tzw. deskryptorami efektów kształcenia, tj. czy zakładane cele kształcenia oraz kompetencje ogólne i specyficzne, które uzyskają absolwenci odnoszą się do wiedzy, umiejętności i postaw, w tym umiejętności stosowania w praktyce zdobytej wiedzy, dokonywania ocen i formułowania sądów, komunikowania się z otoczeniem, kontynuacji kształcenia przez całe życie, a także czy przewidziano udział pracodawców w kształtowaniu koncepcji kształcenia oraz uwzględniono potrzebę dostosowania kwalifikacji absolwenta do oczekiwań rynku pracy.

Sylwetka absolwenta przyjęta w ocenianej jednostce ściśle nawiązuje do standardów kształcenia dla kierunku TiR Wynika to z połączenia wiedzy przyrodniczej, społecznej, ekonomicznej i prawnej oraz znajomości języka angielskiego w sposób mający umożliwić podejmowanie własnej działalności w biurach podróży, ośrodkach wypoczynkowych, hotelach czy ośrodkach sportowych i rekreacyjnych lub poszukiwanie zatrudnienia w jednostkach tego typu, także za granicą. Przewiduje się także pogłębianie wiedzy i umiejętności w ramach specjalności zawodowych: Turystyka regionalna, Organizacja turystyki i rekreacji oraz Pedagogika czasu wolnego.

- 1.2 Ocena zasad rekrutacji i sposobu selekcji kandydatów, ze szczególnym uwzględnieniem zasad rekrutacji na studia II stopnia.

Dla kierunku Turystyka i Rekreacja rekrutacja prowadzona jest jedynie na studia pierwszego stopnia, stacjonarne i niestacjonarne. Zasady rekrutacji określają uchwały Senatu PWSOŚ, podawane do publicznej wiadomości w terminie wymaganym art. 169 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym. Zasady rekrutacji na rok akademicki 2010/11 określa uchwała z 4 kwietnia 2009 r. Zgodnie z tą uchwałą rekrutacja odbywa się według kolejności zgłoszeń, na podstawie przedstawionego przez kandydata świadectwa dojrzałości, do wyczerpania limitu miejsc. Limit ten określono w dwóch ostatnich latach po 100 miejsc na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych. W praktyce limit jest daleki od wyczerpania, bowiem w ostatnim roku 2009/10, na studia stacjonarne przyjęto 10 osób, a na studia niestacjonarne 41. Rekrutację przeprowadza Komisja Rekrutacyjna, od decyzji, której można odwołać się do Rektora. Zasady rekrutacji określono właściwie. Natomiast określanie limitu przyjęć w istniejącej sytuacji wydaje się być bez zasadne. Oceniając kierunek zauważono starania pracowników do dostosowania wiedzy i umiejętności absolwentów do rynku pracy. Tego typu działaniom miał służyć m.in. ścisły kontakt z przyszłymi pracodawcami (gł. siecią hotelową).

Ocena realizacji programu studiów, z punktu widzenia zgodności realizowanego programu studiów z deklarowanymi celami kształcenia, tj. czy przyjęte rozwiązania programowe umożliwiają osiągnięcie każdego z deklarowanych celów kształcenia sformułowanych w sylwetce absolwenta oraz uzyskanie zakładanej struktury kwalifikacji absolwenta, a także ocena spełnienia wymagań określonych w standardach, w tym analiza porównawcza planów studiów i programów kształcenia z obowiązującymi w czasie ich realizacji standardami.

Ocenie podlegają również: sekwencja przedmiotów, oferta zajęć do wyboru i stopień internacjonalizacji kształcenia.

Realizowany program studiów odpowiada przedstawionej sylwetce absolwenta w zakresie wiedzy ogólnej i podstawowych treści kierunkowych. Oceniana jednostka ze szczególną dokładnością przeniosła do swojego planu wszystkie proponowane standardami kształcenia treści, w tym wszystkie treści kierunkowe, co, do których, standardy kształcenia zakładają wybór dostosowany do specyfiki kształcenia, ograniczając sobie tym samym możliwość nadania swojej propozycji programowej indywidualnego charakteru, odróżniającego tę propozycję od ofert innych uczelni. W związku z tym można mieć wątpliwości, czy program ten pozwoli osiągnąć deklarowane cele w zakresie umiejętności przydatnych na rynku pracy. Na przykład przedmiot Hotelarstwo, który ma podstawowe znaczenie do przygotowania do pracy w hotelach, objętej deklarowaną sylwetką absolwenta, nie obejmuje żadnych zajęć praktycznych, nie jest także poparty umiejętnościami zdobywanymi w ramach specjalności. Ze względu na niewielkie roczniki, podział na wykłady i inne zajęcia aktywizujące nie miałby tu istotnego znaczenia, gdyby sylabusy poszczególnych przedmiotów kładły większy nacisk na kształtowanie umiejętności. Z uznaniem należy przyjąć natomiast interesującą ofertę w zakresie zajęć humanistycznych, pozwalającą oczekiwać pozytywnego kształtowania postaw przyszłych pracowników i przedsiębiorców, szczególnie, dlatego, że treści kształcenia poparte są w tym zakresie dobrymi wzorcami zachowań prezentowanych przez nauczycieli akademickich.

Pod względem formalnym plan i programy zajęć zarówno na studiach stacjonarnych, jak i niestacjonarnych w pełni odpowiadają standardom kształcenia, obejmując odpowiednio 2000 i 1256 godzin zajęć dydaktycznych ogółem (bez praktyk i udziału w targach turystycznych) wobec wymaganych standardami 1900 i 1040. Także wymiar zajęć realizowanych w ramach treści podstawowych i kierunkowych, a także wymagań wynikających z rozdziału V. standardów w pełni odpowiada wymaganiom, zarówno co do rodzaju jak i wymiaru zajęć na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych. Uczelnia zapewnia w szczególności zajęcia z zakresu usprawnienia ruchowego także na studiach niestacjonarnych.

(zestawienie tabelaryczne realizowanych godzin zajęć stanowi załącznik IIa do raportu)

Analiza treści kształcenia, dokonana na podstawie przedstawionych sylabusów wykazuje, że uczelnia w pełni uwzględnia treści określone standardami kształcenia.

Pewne wątpliwości budzi ocena oferty zajęć do wyboru, które zgodnie z § 4 ust. 3 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 12 lipca 2007 r. w sprawie standardów kształcenia dla poszczególnych kierunków oraz poziomów kształcenia, a także trybu tworzenia i warunków, jakie musi spełniać uczelnia, by prowadzić studia międzykierunkowe oraz makrokierunki (Dz. U. 164 poz. 1166), powinny umożliwiać studentowi wybór treści kształcenia w wymiarze nie mniejszym niż 30% godzin zajęć. Podstawowa oferta zajęć do wyboru dotyczy wyboru specjalności zawodowej, jednak wybór ten jest ograniczony do jednej specjalności dla całego rocznika. Jest to oczywiście uzasadnione małą liczebnością poszczególnych roczników, jednak stanowi poważne ograniczenia dla studenta. Uczelnia stwarza także możliwość wyboru w grupie przedmiotów humanistycznych oraz tzw. kursu fakultatywnego, wybór seminarium dyplomowego, obozu, a także zajęć z turystyki alternatywnej. Tym samym oferta zajęć do wyboru wynosi ok. 520 godz., co stanowi 23% zajęć ogółem.

1.3 Ocena systemu ECTS.

Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 3 października 2006 r. w sprawie warunków i trybu przenoszenia osiągnięć studenta (Dz. U. Nr 187, poz. 1385) nakłada na uczelnie obowiązek wdrożenia systemu punktów ECTS odzwierciedlających

nakład pracy studenta związany z zaliczaniem poszczególnych zajęć dydaktycznych. Oceniana jednostka wdrożyła taki system poprzez przyjęcie Uczelnianego Regulaminu ECTS w formie uchwały Senatu z 6 października 2007 r., uwzględnienie punktów ECTS w sylabusach poszczególnych przedmiotów oraz w planach studiów. Tym samym uczelnia formalnie spełnia wymagania rozporządzenia. Wagi punktowe, przypisano poszczególnym przedmiotom w zasadzie prawidłowo, w sposób odpowiadający ich pracochłonności, jednak w niektórych przypadkach pojawiają się trudne do uzasadnienia różnice. Np. realizowany w tym samym wymiarze przedmiot Ekonomia turystyki i rekreacji (32g.) otrzymał 4 pkt ECTS a Higiena i żywienie człowieka oraz Krajoznawstwo 8 pkt ECTS.

W ocenianej szkole system ten nie ma jeszcze znaczenia praktycznego, bowiem ani program studiów nie przewiduje swobodnego wyboru przedmiotów, ani uczelnia nie realizuje programu wymiany studentów kierunku Turystyka i Rekreacja. Planowane jest dopiero rozpoczęcie wymiany nauczycieli i jedna osoba skorzystała z możliwości odbycia praktyki w ramach tego programu.

1.4 Ocena systemu opieki naukowej i dydaktycznej (z części studenckiej).

Uczelnia zapewnia studentom wystarczający dostęp do informacji związanych z tokiem i przebiegiem studiów. Poszczególne informacje można znaleźć na stronie internetowej Uczelni oraz na tablicach informacyjnych zlokalizowanych na terenie Uczelni. Godziny konsultacji nauczycieli akademickich są podawane do informacji studentów podczas pierwszych zajęć, ale również można je znaleźć w poszczególnych gablotach na terenie budynku głównego. Dostępność nauczycieli akademickich nie budzi zastrzeżeń ze strony studentów.

Uczelnia nie posiada swojej bazy sportowej jedynie prowizoryczną siłownię. W ramach zajęć „Wychowanie fizyczne” studenci mają do wyboru jedynie 3 formy aktywności fizycznej: aerobik, siłownię, pływanie. Z czego zajęcia na basenie odbywają się w weekendy w trakcie zjazdów studentów studiów niestacjonarnych. Co budzi zastrzeżenia w organizacji studiów stacjonarnych.

Tryb i zasady zaliczeń są podawane na pierwszych zajęciach z danego przedmiotu i są przestrzegane przez nauczycieli akademickich.

Biblioteka jest wystarczająco długo czynna oraz spełnia oczekiwania zarówno studentów stacjonarnych jak i niestacjonarnych.

W trakcie trwania roku akademickiego dziekanat jest dostępny w wystarczającej formie oraz czasie pracy. Czas pracy dziekanatu jest również dostosowany do potrzeb studentów studiów niestacjonarnych.

2. Analiza i ocena efektów kształcenia.

2.1. Ocena systemu weryfikacji etapowych i końcowych osiągnięć studentów.

Wymagania związane z zaliczaniem poszczególnych przedmiotów określają w sposób ogólny sylabusy. W praktyce dominuje ocenianie na podstawie testu wiedzy, a w przypadku ćwiczeń także obecności i aktywności na zajęciach oraz przygotowywanych prac kontrolnych. Przedstawiono przykładowy test z przedmiotu Ekonomia, wykorzystujący pytania otwarte, zgodny z zakresem przedmiotu. Zapoznano się z pracami zaliczeniowymi z przedmiotu Kultura regionów na tematy: Stroje łowickie i Inwentaryzacja zabytków Kazimierza Dolnego n/Wisłą.

Dokumentację zajęć, w tym prace kontrolne i egzaminacyjne znajdują się w posiadaniu prowadzących zajęcia. Nie przewiduje się jednolitego systemu dokumentowania osiągnięć etapowych w ramach poszczególnych przedmiotów, poza dokumentacją toku studiów wymaganą przepisami. Zasady zaliczania przedmiotów w terminach poprawkowych i komisyjnie określa regulamin studiów. W ocenach częściowych stosuje się skalę 6 stopniową: 2,0;3,0;3,5;4,0;4,5;5,0.

2.2. Analiza skali i ocena przyczyn odsiewu.

Odsiew studentów na studiach stacjonarnych dotyczy incydentalnych przypadków (po jednej osobie na drugim i trzecim roku) natomiast na studiach niestacjonarnych waha się w zakresie 16-24% rocznie, równomiernie na wszystkich rocznikach. Przyczyny rezygnacji i skreśleń są złożone – zwykle problemy osobiste i finansowe studentów, wpływające także na ich niedostateczne postępy w nauce, a także wyjazdy zagraniczne.

2.3. Ocena zasad dyplomowania, w tym wewnętrznych uregulowań prawnych w tym zakresie, dotyczących m.in. zasad ustalania i wyboru tematów prac, wyboru opiekunów i recenzentów, przeprowadzania egzaminów dyplomowych oraz działań zapobiegającym patologiom, a także losowo wybranych prac dyplomowych.

W ocenianej jednostce prowadzi się w semestrze 5 i 6 semina dyplomowe, a przygotowanie pracy dyplomowej jest warunkiem ukończenia studiów. Podstawowe zasady przygotowywania pracy dyplomowej a także przeprowadzania egzaminu dyplomowego określa Regulamin studiów, zgodnie z którym student ma zapewnioną możliwość swobodnego wyboru tematu pracy. W praktyce studenci wybierają tematy zaproponowane przez promotorów, których listę zatwierdza prorektor. Promotorem może być nauczyciel akademicki co najmniej ze stopniem doktora. Praca podlega dodatkowo ocenie przez recenzenta. Uczelnia udostępnia na stronie internetowej standardy przygotowania pracy dyplomowej.

Średnia ocen pracy dyplomowej, ocena z egzaminu dyplomowego oraz średnia końcowych ocen egzaminów i zaliczeń kursowych, stanowią podstawę ustalenia ostatecznego wyniku studiów, w sześciostopniowej skali: dostateczny, dostateczny plus, dobry, dobry plus, bardzo dobry i celujący.

Załącznik Nr 3 – Ocena poszczególnych losowo wybranych prac dyplomowych.

Wnioski:

- prace licencjackie stanowią jednolite i ciekawe publikacje propagujące walory turystyczne okolic Radomia,
- należy zwrócić uwagę na poprawne używanie skrótów stopni i tytułów naukowych promotorów (np. nie prof. dr hab., lecz dr hab. prof. nadzw., a jeżeli osoba nie ma tytułu naukowego to wyłącznie dr hab. lub prof. nadz. + nazwa uczelni
- prace powinny obowiązkowo zawierać rozdział metodologiczny informujący o celu, pytaniach badawczych, materiale, metodach,
- pozytywnym aspektem prac jest obszerne i różnorodne piśmiennictwo oraz bogaty zestaw rycin.

2.4. Ocena zdefiniowanych przez uczelnię efektów kształcenia, w tym ich zgodności ze standardami kształcenia i realizowanym programem.

Zakładanym efektem kształcenia w ocenianej jednostce, jest przygotowanie absolwentów do prowadzenia samodzielnej działalności gospodarczej lub podejmowania pracy na stanowiskach wymagających specjalistycznego przygotowania, w szczególności w przedsiębiorstwach turystycznych, hotelowych i gastronomicznych, a także jednostkach administracji. W zależności od wybranej specjalności, absolwent powinien posiadać pogłębione kompetencje, w tym w szczególności:

- w ramach specjalności Turystyka regionalna, do tworzenia i promowania regionalnych produktów turystycznych, tworzenia sieci informacyjnej, konstrukcji materiałów promocyjnych
- w ramach specjalności Organizacja turystyki i rekreacji, do tworzenia produktu turystycznego, organizowania pracy biura, dobierania i szkolenia personelu, nawiązywania kontaktów biznesowych i obsługi klienta,
- w ramach specjalności Pedagogika czasu wolnego, do diagnozowania potrzeb rekreacyjnych różnych grup społecznych, organizowania czasu wolnego, działań animacyjnych i kulturalnych.

Osiągnięcie tak określonych efektów kształcenia byłoby dużym sukcesem, jednak wydaje się, że nie będzie w pełni możliwe. W szczególności ze względu na bardzo szeroki zakres przedmiotów ogólnych i kierunkowych, koncentrujących się na przekazywaniu wiedzy, stosunkowo niewiele czasu pozostaje na kształcenie zawodowe, w tym kształtowanie umiejętności. Ponadto w ramach specjalności zawodowych, proponuje się także przedmioty, które powinny być adresowane do kierowników wyższego szczebla, a nie specjalistów np. Rynki turystyczne, Polityka turystyczna, Zarządzanie personelem czy Zagospodarowanie turystyczne (nb. w planie Pedagogiki czasu wolnego umieszczone dwukrotnie). Treści tych przedmiotów przewidziano w standardach kształcenia dla studiów drugiego stopnia, natomiast w skromnym zakresie realizuje się konkretne umiejętności zawodowe związane np. z informatyzacją działalności biur podróży (w Organizacji turystyki i rekreacji) czy prowadzeniem zróżnicowanych zajęć rekreacji ruchowej (w Pedagogice czasu wolnego). Pewne korekty planów studiów w tym zakresie mogą także poprawić konkurencyjność ocenianej jednostki.

3. Ocena organizacji i realizacji procesu dydaktycznego.

3.1 Ocena stosowanych metod dydaktycznych i trafności ich doboru ze zwróceniem szczególnej uwagi na metody i techniki kształcenia na odległość oraz technologie informatyczne, zakres i treść pracy własnej studenta, innowacyjność prowadzonych zajęć dydaktycznych, a także potrzeby osób niepełnosprawnych.

W ocenianej jednostce zachowano prawidłową proporcję zajęć realizowanych w formie wykładów do zajęć realizowanych w innych, z założenia aktywizujących formach, takich jak ćwiczenia audytoryjne i terenowe, seminaria, lektoraty czy laboratoria. Na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych formy aktywizujące to 55% ogółu zajęć, co nie wpływa na zwiększenie kosztów kształcenia, ze względu na niewielką liczebność roczników. Zaskakuje jednak rezygnacja z ćwiczeń przy realizacji takich przedmiotów jak Prawo, Hotelarstwo. Pedagogika czasu wolnego czy Jakość surowców i produktów spożywczych, bowiem są to przedmioty bezpośrednio związane z kształtowaniem niezbędnych absolwentom umiejętności, a ich ograniczenie do przekazu wiedzy element ten pomija.

Niezbyt jasne są oczekiwania dotyczące pracy własnej studentów, realizowanej w ramach przedmiotów kursowych. Uczelnia nie wykorzystuje możliwości wliczania do ogółu godzin pracy własnej realizowanej bez bezpośredniej obecności nauczyciela, w związku z tym zadania tego typu nie zostały wyodrębnione w sylabusach i planach studiów, ale niedostatecznie jasno formułuje się oczekiwania, co do indywidualnie wykonywanych projektów. Dominującą formą w tym zakresie jest przygotowywanie referatów i prezentacji.

Uczelnia nie prowadzi regularnych kursów nauczania na odległość w ramach kierunku Turystyka i Rekreacja, a technologie informacyjne wspierają kontakty z nauczycielami w zakresie nie odbiegającym od praktyki życia codziennego. Zaskakuje niewielkie nasycenie treści zajęć zawodowych wykorzystaniem technologii informatycznych, wobec doskonale przygotowanej kadry i oczywistych oczekiwań nowoczesnego rynku pracy. Bardzo tradycyjny program przedmiotu Technologie informacyjne może stanowić jedynie podstawę dla wykorzystywania technologii informatycznych w obsłudze klienta czy organizacji świadczenia usług turystycznych.

3.2 Ocena dostępności i jakości sylabusów.

Dla wszystkich przedmiotów objętych planem studiów przygotowano jednolite sylabusy, obejmujące wszystkie wymagane elementy, w tym wymagania wstępne, wymiar godzin, założenia i cele przedmiotu, treści programowe, stosowane metody dydaktyczne, formę i warunki zaliczenia oraz literaturę podstawową i uzupełniającą. Wskazano także osoby odpowiedzialne za realizację przedmiotu. Sylabusy są udostępniane przez prowadzących zajęcia, są także dostępne w dziekanacie. Nie umieszczono ich na stałe w Internecie, ale system informatyczny wykorzystywany w uczelni umożliwia prowadzącym udostępnianie dokumentów dla studentów.

Literatura zalecana studentom jest prawidłowo dobrana i aktualna. Można jedynie sugerować, aby liczba pozycji obowiązkowych i zalecanych została ograniczona do rozsądnych rozmiarów, bowiem w kilku przypadkach oczekuje się od studentów znajomości kilkunastu pozycji książkowych, np. w zakresie Ekonomiki turystyki i rekreacji 9 pozycji obowiązkowych i 7 zalecanych (gdy przedmiotowi temu przypisano tylko 4 pkt ECTS, co sugeruje jego względnie niewielką pracochłonność). W niektórych przypadkach w sylabusach oddziela się treści programowe realizowane w formie wykładu, od treści realizowanych w formie ćwiczeń. Jednak sformułowanie treści ćwiczeń nie wskazuje zwykle konkretnych zadań własnych, które przewidziano do realizacji przez studentów, czego w programie ćwiczeń należałoby oczekiwać.

3.3 Ocena sposobu realizacji i systemu kontroli praktyk.

Plan studiów przewiduje 4 tygodnie praktyk zawodowych, realizowanych w semestrach 2-6 i wymaganych do zaliczenia semestru 6. Praktyka może być realizowana etapami, u więcej niż jednego pracodawcy. Zakres przedmiotowy programu praktyk przedstawiono w sylabusie, a szczegółowy program praktyki dostosowywany może być do realizowanej specjalności. Miejsce praktyk wybiera student. Akceptowane są miejsca możliwe do skontrolowania. Dopuszcza się także praktyki zagraniczne, w których uczestniczyły w roku akademickim 2009/10 3 osoby, a dodatkowo jedna osoba korzystała z możliwości praktyki w ramach programu Erasmus.

Praktykę zalicza się na podstawie dziennika praktyk, potwierdzanego przez opiekuna wskazanego przez pracodawcę. Ocena z praktyki wystawiana jest na podstawie oceny

zaproponowanej przez opiekuna, sprawozdania z praktyki przedstawionego przez studenta i oceny opiekuna praktyk wskazanego przez Dziekana spośród nauczycieli akademickich.

Dopuszcza się zaliczenie jako praktyki pracy zawodowej, jeżeli jest zgodna z profilem studiów. Decyzje w tej sprawie podejmuje Dziekan.

3.4 Ocena organizacji studiów (rozkład czasowy oraz obsada i koncentracja zajęć, sesje egzaminacyjne, analiza obciążeń studentów).

Organizację roku akademickiego określa zarządzenie Rektora PWSOŚ, wskazujące w szczególności tygodnie zajęć dydaktycznych, przerwy w zajęciach, w tym wakacje od 5 lipca do 12 września, a także terminy sesji egzaminacyjnych i poprawkowych. W okresie wakacji studenci zobowiązani są do realizacji 6 tygodni praktyk. Obciążenia tygodniowe na studiach stacjonarnych są regularne i wynoszą ok. 23 godz. Na studiach niestacjonarnych obciążenia semestralne są również regularne i wynoszą ok. 210 godz.

Niewielka liczebność roczników pozwala na bardzo sprawną o przyjazną dla studentów organizację zajęć. Zajęcia na studiach stacjonarnych organizowane są przez cztery dni w tygodniu – od wtorku do piątku, w zwartych blokach od 8.00 do 14.00 lub od 10.00 do 16.00. Zajęcia na studiach niestacjonarnych w dwóch dwudniowych zjazdach w miesiącu (soboty i niedziele) od godz. 8.00 do 19.30. Nie wyznaczanie zajęć w piątki jest wysoko oceniane przez studentów pracujących.

3.5 Ocena hospitowanych zajęć dydaktycznych.

Załącznik Nr 4 - Informacje dotyczące hospitowanych zajęć dydaktycznych.

Kształcenie na kierunku Turystyka i Rekreacja, realizowane na Wydziale Turystyki i Rekreacji Prywatnej Wyższej Szkoły Ochrony Środowiska w Radomiu odbywa się w oparciu o koncepcję, plany i programy zgodne z wymaganiami określonymi standardami kształcenia dla studiów pierwszego stopnia na tym kierunku. W szczególności spełnione zostały wszystkie wymagania formalne dotyczące liczby godzin i zakresu przedmiotowego programu kształcenia.

Celowe wydaje się jednak ograniczenie liczby przedmiotów kształcenia ogólnego i kierunkowego, na rzecz rozszerzenia przedmiotów zawodowych, w tym szczególnie w zakresie kształtowania umiejętności zawodowych, w ramach obecnie proponowanych lub nowych specjalności. Osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia ze względu na szeroki zakres przedmiotów kierunkowych i ogólnych nie będzie w pełni możliwe. Pewne korekty planów studiów w tym zakresie mogą także poprawić konkurencyjność ocenianej jednostki.

Część III. Wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia.

1. Opis i ocena wewnętrznych procedur zapewnienia jakości kształcenia odnosząca się do:
 - 1) struktury organizacyjnej wewnętrznego systemu zapewnienia jakości oraz stosowanej polityki i procedur w zakresie zapewnienia jakości,

W uczelni powołano Dyrektora d/s Jakości Kształcenia – dr inż. Tadeusza Pyrciocha, którego zadaniem jest przygotowywanie i proponowanie procedur związanych z jakością kształcenia. Dyrektor uczestniczy w zewnętrznych szkoleniach i warsztatach Fundacji Rozwoju Systemu Edukacji. Realizacja procedur została przypisana organom statutowym szkoły, bez tworzenia dodatkowych struktur.

- 2) okresowych przeglądów planów i programów nauczania oraz ich efektów (np. adekwatności konstrukcji oraz treści realizowanych planów i programów nauczania w kontekście zamierzonych efektów kształcenia, uwzględnienie specyfiki poziomów kształcenia i form studiów, formalnych procedur zatwierdzania programów nauczania, udziału studentów w działaniach dotyczących zapewnienia jakości, opinii zwrotnych od pracodawców, przedstawicieli rynku pracy oraz innych organizacji),

Plany studiów przyjmowane są, a programy przedmiotów zatwierdzane przez Radę Wydziału Turystyki i Rekreacji. Wraz z planami i programami przedstawiono uchwałę Rady Wydziału z 10 czerwca 2009 r. w sprawie modyfikacji planów i programów, wchodzącą w życie od 1 października 2009 r. Przyjęta w tym zakresie procedura budzi wątpliwości formalne i merytoryczne. Formalne – bowiem organem uprawnionym do uchwalania planów i programów studiów jest zgodnie z § 17 Statutu uczelni jej Senat, merytoryczne natomiast wynikają z mało reprezentatywnego składu Rady Wydziału, do której poza dziekanem wchodzi jedynie dwóch nauczycieli zatrudnionych na wydziale, powołanych przez założyciela. Tym samym nauczyciele mogą w praktyce wpływać na kształt zmienianych planów jedynie nieformalnie.

- 3) oceniania studentów (np. stosowanych form i kryteriów weryfikacji wiedzy oraz oceny wyników kształcenia),

Ze względu na niewielką liczbę studentów ocenianego kierunku, nie ma zagrożenia, że system oceniania będzie niesprawiedliwy lub niezrozumiały. Formalne wymagania dotyczące zaliczania poszczególnych przedmiotów a także zaliczania semestrów i całych studiów zostały określone w sylabusach i regulaminie studiów, a pytanie o system oceniania jest elementem ankiety wypełnianej przez studentów. Zastanowienia wymaga jedynie powiązanie kryteriów oceny z zamierzonymi efektami kształcenia, bowiem preferuje się oceny oparte na sprawdzaniu wiedzy, a trudno wskazać przykłady ocen opartych na praktycznym wykorzystaniu umiejętności.

- 4) zapewnienia jakości kadry dydaktycznej (np. okresowych ocen pracowników, hospitacje, ankiet dla studentów oceniających zajęcia dydaktyczne, częstotliwość ankietyzacji),

Pracownicy podlegają okresowej ocenie, zgodnie z Regulaminem oceny okresowej pracowników dydaktycznych i naukowo-dydaktycznych PWSOŚ. Regulamin ten ustala procedurę okresowych ocen pracowników wymaganych przepisami ustawy, wprowadzając w tym zakresie arkusz oceny (i samooceny) pracownika. Oceny zawarte w formularzu, dotyczą działalności naukowej, współpracy zagranicznej, projektów badawczych, działalności dydaktycznej i organizacyjnej oraz kształcenia kadr. Na podstawie ocen częściowych komisja oceniająca formułuje opinię o przydatności pracownika do pracy na uczelni.

Dodatkowym źródłem informacji o pracownikach mogą być ankiety oceny przedmiotu, wypełniane przez studentów na ostatnim wykładzie. Ankiety te zawierają pytania dotyczące

między innymi jasnego sprecyzowania celu, zakresu i harmonogramu zaliczania przedmiotu, zgodności realizacji z harmonogramem, dostępności indywidualnych konsultacji, sprawiedliwości systemu oceniania, co bezpośrednio odnosi się do pracy nauczyciela akademickiego.

Wdrożono także system hospitacji zajęć dydaktycznych, oparty na Arkuszu hospitacji, w którym zwraca się uwagę na: konstrukcję zajęć, przygotowanie prowadzącego, sposób określenia celu zajęć, ocenę realizacji tego celu, komunikatywność, umiejętność nawiązania kontaktu ze studentami i ich aktywizacji, wykorzystania pomocy audiowizualnych i formułuje zalecenia.

Ocen pracowników, w tym hospitacji stanowiącej podstawę oceny dokonuje się raz w roku. Wyniki oceny przedstawiane są przez Dziekana pracownikowi i stanowią podstawę decyzji kadrowych.

- 5) form wsparcia studentów (np. informacji o wsparciu ze strony nauczycieli akademickich, w tym opiekunów roku oraz pracowników administracyjnych, ankiet dla studentów dotyczących pracy administracji),

Niewielka liczba studentów ułatwia organizacyjnie ich należyte informowanie i kontakt z pracownikami uczelni. Dla pierwszego roku wyznacza się opiekuna, wprowadzającego studentów w zasady funkcjonowania szkoły, w dziekanacie został wyznaczony pracownik prowadzący sprawy studentów kierunku „turystyka i rekreacja”, natomiast poza terminami zajęć kontakt z nauczycielami zapewnia indywidualnie przekazywany adres poczty elektronicznej i/lub numeru telefonu.

- 6) stosowanego systemu informacyjnego (np. gromadzenia, analizowania i wykorzystywania informacji o poziomie zadowolenia studentów oraz o wynikach kształcenia osiągniętych przez studentów, możliwościach zatrudnienia absolwentów itp.),

Uczelnia prowadzi także ankiety oceniające ogólny poziom zadowolenia ze studiów, w których pyta o motywów wyboru uczelni, spełnienie oczekiwań w zakresie poziomu nauczania, warunków lokalowych i technicznych, różnice w funkcjonowaniu szkoły państwowej i prywatnej, partnerskie stosunki studentów i kadry dydaktycznej, możliwość wpływu na funkcjonowanie uczelni, zakres tematyczny nauczania i wpływ edukacji na szanse zatrudnienia. Nie stwierdzono wysiłków mających na celu ocenę pracy pracowników administracyjnych. Wyniki zbiorcze nie są publikowane, służą potrzebom Rektora i Dziekanów.

Ponadto Biuro Karier zbiera poprzez stronę internetową uczelni bieżące informacje o losach absolwentów, w szczególności poprzez zachęcanie ich do przekazywania informacji dotyczących ich osiągnięć.

- 7) publikowania informacji (np. dostępu do aktualnych i obiektywnych informacji na temat m.in. oferty kształcenia, posiadanych uprawnień, stosowanych procedur toku studiów, planowanych efektów kształcenia).

Podstawową formą publikowania informacji o uczelni jest strona internetowa, bardzo bogata i aktualna. Zawiera ona część publiczną, ogólnie dostępną informującą o możliwości kształcenia, kadrze i władzach uczelni, kontaktach z jej poszczególnymi jednostkami,

a szczególnie o rekrutacji i działalności Biura Karier. Informacje spersonalizowane dostępne są dla osób uprawnionych, po zalogowaniu.

2. Opinie prezentowane na spotkaniach.

2.1. Opinie studentów na temat wewnętrznego systemu zapewnienia jakości oraz efektywności działań podejmowanych w tym zakresie w uczelni (z części studenckiej).

Studenci potwierdzili, iż wypełniali ankiety na temat zajęć dydaktycznych, w których brali udział w poprzednim semestrze. Natomiast nie ukrywali faktu, że nieznanym im był cel tej ankiety. Studenci przyznali, że nie wiedzą, co się dzieje z wynikami tej ankiety. Ze względu na brak informacji na temat celowości takiej ankiety nie wyrazili potrzeby zapoznania się z jej wynikami.

Proces przeprowadzania ankietyzacji nie budzi zastrzeżeń. Studenci nie są do końca świadomi działań, jakie Uczelnia powinna podejmować we współpracy z Samorządem Studentów na rzecz poprawy jakości kształcenia. Nasuwa się wniosek, że studenci nie są w pełni wdrożeni w system zapewnienia jakości kształcenia na swojej Uczelni.

2.2. Opinie prezentowane przez nauczycieli akademickich w czasie spotkania z zespołem oceniającym na temat wewnętrznego systemu zapewnienia jakości oraz efektywności działań podejmowanych w tym zakresie w uczelni.

W trakcie spotkania z nauczycielami akademickimi prowadzącymi zajęcia na kierunku Turystyka i Rekreacja (obecnych 25 osób) omawiano między innymi koncepcję kształcenia, co do której wyrażono opinie, że koncepcja ta, a w szczególności sekwencja realizowanych przedmiotów jest utrwalona praktyką, znaną nauczycielom z innych uczelni. Zwrócono uwagę na ograniczenia w zakresie wyjazdów krajoznawczych, zdaniem osoby odpowiedzialnej za przedmiot, niezbędnym.

Informowano także, omawiając losy absolwentów, że dwie osoby spośród absolwentów wykorzystują wiedzę zdobytą w uczelni na stanowiskach menedżerów w hotelach w Londynie.

3. Informacja na temat działalności Biura Karier, monitorowania losów absolwentów i ocena podejmowanych w uczelni działań w tym zakresie.

Biuro Karier funkcjonuje w sposób ciągły, w dni powszednie od 7.30 do 15.30. Jego działalność koncentruje się na poszukiwaniu ofert pracy i praktyk dla studentów i absolwentów oraz organizowaniu szkoleń. Obecnie realizowany jest cykl szkoleń prowadzonych przez doradców z Wojewódzkiego Urzędu Pracy dotyczących wchodzenia na rynek pracy, przechodzenia testów psychologicznych, formułowania CV. Oferty pracy dla studentów pochodzące z agencji turystycznych dotyczą głównie pracy ratowników i animatorów.

Zadaniem Biura jest także utrzymywanie kontaktów z absolwentami. Baza tych kontaktów jest budowana – dotychczas przede wszystkim absolwenci kontaktują się w sprawie ofert pracy.

Biuro Karier pozostaje w kontakcie z radomskim inkubatorem przedsiębiorczości prowadzonym przez Urząd Miasta, ale inkubator ten nie jest w praktyce wykorzystywany przez studentów.

Ciekawą formą pracy PWSOŚ, realizowaną także przez Biuro Karier, jest Radomski Uniwersytet Dziecięcy – przygotowywanie oferty zajęć (wykładów i warsztatów) w uczelni adresowanej do dzieci w wieku 7-12 lat. Uniwersytet pomyślany został jako instrument promocji i budowania więzi ze środowiskiem.

Podsumowanie części III Raportu:

Powołany na stanowisko Dyrektora d/s jakości kształcenia pracownik zapewnia bieżącą informację dotyczącą tych wymagań i spójność podejmowanych działań. Jednak formalny wpływ nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe dla kierunku, a tym samym posiadających kwalifikacje niezbędne dla zapewnienia tej jakości, w podejmowaniu kluczowych decyzji programowych i organizacyjnych jest niewielki. Studenci powinni zostać dokładnie poinformowani o celowości wprowadzania wewnętrznych procedur zapewniania jakości kształcenia, a także mieć wgląd do wyników przeprowadzonych ankiet.

- Biuro Karier, z którym mogą kontaktować się studenci działa zadowalająco i jest dobrze zorganizowane.

- Starania władz kierunku zmierzają do wzrostu zainteresowania studentów jakością (organizacyjną i merytoryczną) funkcjonowania kierunku. Pomimo wielu starań(ankiety, hospitacje) studenci mają wątpliwości, co do ich wykorzystania w poprawie jakości kształcenia.

Część IV. Nauczyciele akademicki.

1. Ocena rozwoju kadry i prowadzonej w jednostce polityki kadrowej.

Liczba nauczycieli akademickich jednostki:

Tabela nr 3.

Tytuł lub stopień naukowy albo tytuł zawodowy	Razem	Liczba nauczycieli akademickich, dla których uczelnia stanowi			
		Podstawowe miejsce pracy*		Dodatkowe miejsce pracy*	
		Mianowanie	Umowa o pracę	Umowa o pracę	
				W pełnym wymiarze czasu pracy	W niepełnym wymiarze czasu pracy
Profesor	15	-	7 (1)	8	-
Doktor habilitowany	12	-	7 (1)	5 (1)	-
Doktor	26	-	13 (4)	13 (3)	-
Pozostali	7	-	6	-	1
Razem	60	-	33	26	1

* w nawiasie należy podać dane dotyczące nauczycieli akademickich zaliczonych przez Zespół do minimum kadrowego

Dla 33 osób uczelnia stanowi podstawowe miejsce pracy, spośród których 7 osób to profesorowie, 7 - to doktorzy habilitowani natomiast 13 osób to doktorzy. Powyższe dane pozwalają stwierdzić, iż kadra naukowo – dydaktyczna jest stabilna, a liczba zatrudnionych doktorów (13 osób) pozwala na dalszy jej rozwój.

Liczba stopni i tytułów naukowych uzyskanych przez pracowników jednostki w ostatnich pięciu latach, z wyodrębnieniem stopni i tytułów naukowych uzyskanych przez pracowników prowadzących zajęcia dydaktyczne na ocenianym kierunku.

Tabela nr 4.

Rok	Doktoraty	Habilitacje	Tytuły profesora
2005	-	-	-
2006	-	-	-
2007	-	-	-
2008	-	-	-
2009	-	-	1 (1)
Razem	-	-	1 (1)

Wnioski: Powyższa tabelka ilustruje brak rozwoju naukowego zwłaszcza w grupie nauczycieli akademickich, którym nadano stopień naukowy doktora i stopień naukowy doktora habilitowanego. Jedynie stwierdzono rozwój naukowy w grupie nauczycieli posiadających tytuł profesora. Należy stwierdzić, że ten tytuł uzyskał nauczyciel akademicki prowadzący zajęcia dydaktyczne na ocenianym kierunku studiów.

W opinii Zespołu Oceniającego Uczelnia wspiera działania pracowników zmierzające do uzyskiwania stopni naukowych. Wspiera także udział pracowników w sympozjach międzynarodowych i krajowych. Aktualnie jedna osoba prowadząca zajęcia na kierunku turystyka i rekreacja jest słuchaczem studium doktoranckiego w Kolegium Gospodarki Światowej SGH w Warszawie i przygotowuje rozprawę doktorską z dziedziny nauk ekonomicznych (w Katedrze Turystyki PWSOŚ), a trzech pracowników przygotowuje rozprawy habilitacyjne.

Załącznik Nr 5 – Wykaz nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe.

2. Ocena wymagań dotyczących minimum kadrowego ocenianego kierunku:

- merytorycznych

Zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 lipca 2006 r. w sprawie warunków, jakie muszą spełniać jednostki organizacyjne uczelni, aby prowadzić studia na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. Nr 144, poz. 1048) minimum kadrowe dla kierunku „turystyka i rekreacja” na poziomie studiów pierwszego stopnia stanowi zatrudnienie, co najmniej trzech nauczycieli akademickich posiadających tytuł naukowy profesora lub stopień naukowy doktora habilitowanego, w tym co najmniej dwóch posiadających dorobek naukowy w zakresie danego kierunku studiów i co najmniej jednego posiadającego dorobek naukowy w dziedzinie nauki związanej z danym kierunkiem studiów oraz zatrudnienie co najmniej sześciu nauczycieli akademickich posiadających stopień naukowy doktora, w tym co najmniej pięciu posiadających dorobek naukowy w zakresie danego kierunku studiów i co najmniej jednego posiadającego dorobek naukowy w dziedzinie nauki związanej z danym kierunkiem studiów.

Do minimum kadrowego, w grupie samodzielnych pracowników naukowo-dydaktycznych, zgłoszono 4 profesorów i doktorów habilitowanych. Do grupy profesorów i doktorów habilitowanych posiadających dorobek naukowy w zakresie kierunku studiów „turystyka i rekreacja” zaliczono 2 osoby, natomiast jedną osobę zaliczono do grupy osób posiadających dorobek naukowy w dziedzinie nauki związanej z kierunkiem turystyka i rekreacja. Komisja nie znalazła podstaw do zaliczenia do minimum kadrowego z tej grupy jednej osoby.

Do minimum kadrowego, w grupie doktorów zgłoszono 7 osób. Do grupy doktorów posiadających dorobek naukowy w zakresie kierunku studiów turystyka i rekreacja można zaliczyć 6 osób, natomiast jedna osoba posiada dorobek naukowy w dziedzinie nauki związanej z kierunkiem studiów turystyka i rekreacja.

- formalno-prawnych

Do minimum kadrowego mogą być wliczeni jedynie nauczyciele akademicki zatrudnieni na podstawie mianowania lub umowy o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy nie krócej niż od początku roku akademickiego - § 8 ust. 1 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 lipca 2006 r. w sprawie warunków, jakie muszą spełniać jednostki organizacyjne uczelni, aby prowadzić studia na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. Nr 144, poz. 1048, z późn. zm.). Wymóg ten został spełniony przez wszystkich nauczycieli akademickich zgłoszonych do minimum kadrowego.

Ponadto wszyscy nauczyciele akademicki wliczani w skład minimum kadrowego mają zaplanowane prowadzenie osobiście na ocenianym kierunku studiów i poziomie kształcenia zajęcia dydaktyczne w wymiarze wskazanym w § 8 ust. 3 powyższego rozporządzenia.

- sformułowanie jednoznacznego wniosku dotyczącego spełnienia wymagań w zakresie minimum kadrowego.

Do grupy profesorów i doktorów habilitowanych posiadających dorobek naukowy w zakresie kierunku studiów Turystyka i rekreacja i spełniających wymagania formalno - prawne dotyczące minimum kadrowego dla studiów **pierwszego stopnia** na kierunku „turystyka i rekreacja” można zaliczyć 2 osoby oraz jedną osobę posiadającą dorobek naukowy w dziedzinie nauki związanej z kierunkiem studiów Turystyka i rekreacja. (Łącznie 3 profesorów i doktorów habilitowanych).

Do grupy doktorów posiadających dorobek naukowy w zakresie kierunku studiów Turystyka i rekreacja i spełniających wymagania formalno - prawne dotyczące minimum kadrowego dla studiów **pierwszego stopnia** na kierunku „turystyka i rekreacja” można zaliczyć 6 osób posiadających dorobek z zakresu ocenianego kierunku i jedną osobę posiadającą dorobek naukowy w dziedzinie nauki z nim związanej.

Uczelnia spełnia wymagania w zakresie minimum kadrowego dla studiów pierwszego stopnia na kierunku „turystyka i rekreacja”

3. Ocena spełnienia wymagań dotyczących relacji pomiędzy liczbą nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe a liczbą studentów.

Stosunek nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe a liczbą studentów kierunku (131) spełnia wymagania § 11 pkt. 3 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 lipca 2006 r. w sprawie warunków, jakie muszą spełniać jednostki organizacyjne uczelni, aby prowadzić studia na określonym kierunku i poziomie kształcenia. Wynosi on 1:13 przy wymaganym 1:80.

4. Ocena obsady zajęć dydaktycznych, w tym zgodności tematyki prowadzonych zajęć z posiadanym dorobkiem naukowym, a także dostępności nauczycieli akademickich, udziału wykładowców z zagranicy oraz praktyki gospodarczej i społecznej.

Nauczyciele akademicki zgłoszeni do minimum kadrowego (11 osób) reprezentują nauki o kulturze fizycznej, nauki o Ziemi, biologiczne, i humanistyczne. Brak jest przedstawicieli nauk ekonomicznych, a w grupie samodzielnych pracowników nauki, profesorów i doktorów habilitowanych - przedstawicieli nauk o kulturze fizycznej. Nie jest to zgodne z wymogami

dotyczącymi minimum kadrowego, gdzie konieczna jest obecność przedstawicieli trzech wymaganych na kierunku „turystyka i rekreacja” grup zawodowych. Z raportu samooceny wynika jednak, że Uczelnia od 1. 10. 2010 r. będzie spełniała ten wymóg zatrudniając nauczyciela akademickiego specjalizującego się w naukach ekonomicznych oraz dr nauk o kulturze fizycznej. Obecnie brak reprezentantów nauk ekonomicznych w grupie stanowiącej minimum kadrowe uzupełniony jest ich obecnością wśród zatrudnionych pozostałych nauczycieli akademickich. Generalnie nauczyciele akademicy prowadzący zajęcia dydaktyczne na kierunku turystyka i rekreacja stanowią interdyscyplinarny zespół. Wykłady i ćwiczenia prowadzone są przez pracowników, których dorobek naukowy, posiadane specjalizacje i doświadczenie zawodowe są związane z tematyką prowadzonych zajęć. Nauczyciele akademicy są dostępni dla studentów nie tylko na dyżurach. Taki kontakt jest możliwy również poprzez, telefon, często odbywa się poza Uczelnią, m.in. na zajęciach terenowych. W kształceniu na kierunku turystyka i rekreacja w PWSOŚ nie bierze udziału wykładowca zagraniczny.

Na podstawie przedstawionych zestawień treści sylabusów i analizy wpisów do kart osiągnięć okresowych studentów można stwierdzić, że Uczelnia nie w pełni przestrzega zasady powierzania wykładu osobom posiadającym, co najmniej stopień naukowy doktora. Wątpliwości w tym zakresie są nieliczne i dotyczą powierzania wykładów pracownikom posiadającym tytuł zawodowy magistra, w szczególności: z hotelarstwa, prawa i ochrony własności intelektualnej.

5. Opinie prezentowane przez nauczycieli akademickich w czasie spotkania z zespołem oceniającym.

W trakcie spotkania z nauczycielami akademickimi (obecnych około 25 osób) można było zauważyć jak bardzo kadra jest związana z uczelnią i się z nią identyfikuje. Podkreślano bardzo dobrą organizację pracy oraz wspinałą atmosferę. Uczelnia mocno wspiera badania naukowe i rozwój kadry. Dyskusja dotyczyła także znaczenia uczelni dla miasta i regionu, możliwości studiowania młodzieży z Radomia i jego okolic, której nie byłoby stać na studiowanie w innych ośrodkach. Zwrócono uwagę na dobrą opinię szkoły i jej renomę w środowisku lokalnym oraz w regionie. Uczelnia podejmuje wiele inicjatyw badawczych i edukacyjnych, integrujących instytucje środowiskowe.

Nauczyciele stwierdzili, że problem ankietyzacji nie jest rozwiązany do końca – wyniki ankiet w małych grupach są bezcelowe. Są jednak potrzebne – są pewną informacją zwrotną. Paradoxem jest fakt, iż zwraca się uwagę na dydaktykę a ocena pracownika dotyczy nauki. Szkoła dostosowuje system kształcenia do potrzeb lokalnych. Studenci Uczelni obsługują lokalny oraz zagraniczny ruch turystyczny.

Dziekan konsultuje z pracownikami program studiów. Programy skupione są na konkretnych umiejętnościach (np. obsługa klienta w ramach „obsługi ruchu turystycznego”). Postawy kształtowane są, m.in. poprzez wycieczki. Sekwencja przedmiotów układana jest zwyczajowo. Studenci uczestniczą w konferencjach (głównie Zakopane). Pedagogika czasu wolnego traktowana jest jako przedmiot rekreacyjny. Podstawowym pytaniem jest opracowanie kompetencji, które rzutują na studentów w tym także na proces selekcji. Jednym z ważnych fragmentów wiedzy kierunku „turystyki i rekreacji” jest znajomość historii sztuki – obok prowadzonej formy multimedialnej potrzebne są praktyczne wyjazdy (obecnie zlikwidowane).

Nie ma większych problemów z wyjazdem na konferencje krajowe i zagraniczne. Uczelnia pomaga także w promowaniu doktorów oraz w publikowaniu.

Na uwagę zasługuje wyjątkowy program socjalny dla pracowników (wycieczki, Sylwester, itp.).

6. Ocena prowadzonej dokumentacji osobowej nauczycieli akademickich.

Teczki nauczycieli akademickich tworzących minimum kadrowe ocenianego kierunku studiów podzielone są na trzy części i posiadają spis dokumentów. W trakcie analizy zwrócono szczególną uwagę na dokumenty poświadczające uzyskane stopnie i tytuły naukowe, warunki zatrudnienia poszczególnych nauczycieli akademickich, oświadczenia o podstawowym lub dodatkowym miejscu pracy, oświadczenia o możliwości zaliczenia nauczyciela akademickiego do minimum kadrowego ocenianego kierunku, aktualne orzeczenia lekarskie, informacje o odbytych szkoleniach bhp.

Kopie dyplomów zostały poświadczone za zgodność z oryginałem.

Wszystkie teczki zawierają aktualne zaświadczenia o odbytych badaniach lekarskich oraz o ukończeniu szkolenia w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy. Ponadto wszystkie teczki zawierają dokumenty zgromadzone w związku z ubieganiem się o zatrudnienie, dokumenty dotyczące nawiązania stosunku pracy i przebiegu zatrudnienia.

Wniosek: Na podstawie analizy dokumentacji zgromadzonej w teczkach osobowych nauczycieli akademickich wchodzących w skład minimum kadrowego stwierdzono, iż prowadzona jest zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 28 maja 1996 r. w sprawie zakresu prowadzenia przez pracodawców dokumentacji w sprawach związanych ze stosunkiem pracy oraz sposobu prowadzenia akt osobowych pracownika (Dz. U. Nr 62, poz. 286) i w sposób kompletny.

Podsumowanie części IV Raportu:

- **Uczelnia spełnia wymagania w zakresie minimum kadrowego dla studiów pierwszego stopnia na kierunku „turystyka i rekreacja”**
- **kadra naukowo – dydaktyczna jest stabilna, a liczba zatrudnionych doktorów (13 osób) pozwala na dalszy jej rozwój,**
- **Wskazane jest przestrzeganie komplementarności zespołu osób wchodzących w skład minimum kadrowego na kierunku „turystyka i rekreacja”; w grupie samodzielnych pracowników nauki, profesorów i doktorów habilitowanych brak jest przedstawiciela nauk o kulturze fizycznej,**
- **należy wyeliminować prowadzenie wykładów przez osoby posiadające tytuł zawodowy magistra.**

Część V. Działalność naukowa i współpraca międzynarodowa.

1. Ocena działalności naukowej, ze szczególnym uwzględnieniem badań związanych z ocenianym kierunkiem studiów, a także ich finansowania, uzyskiwanych grantów i systemu wspierania rozwoju własnej kadry. Ocena dorobku wydawniczego i wdrożeniowego. Nagrody za wyniki w pracy naukowej.

Badania naukowe prowadzone przez pracowników ocenianego kierunku dotyczą zjawisk turystycznych, w tym ruchu turystycznego na terenach chronionych i jego oddziaływania na środowisko przyrodnicze, wyznaczania nowych szlaków turystycznych, oczekiwań

społeczeństwa w zakresie zagospodarowania turystycznego, historii polskiej turystyki i krajoznawstwa oraz zagadnień związanych z szeroko pojętą rekreacją ruchową. Badania obejmują zarówno tematy indywidualne, jak i zespołowe projekty badawcze realizowane we współpracy z innymi ośrodkami krajowymi.

Nakłady poniesione przez Wydział Turystyki i Rekreacji na badania własne w okresie 2008-2009 wynosiły 2.164.20 PLN, natomiast na badania statutowe, w okresie 2006-2009 wyniosły 165.592.76 PLN. Uzyskane przez ocenianą jednostkę finanse z programów międzynarodowych w okresie 2008-2009 to kwota 12 080 PLN. Pracownicy kierunku Turystyka i rekreacja w okresie 2006-2009 nie uzyskali żadnych grantów, jednak jak wynika z raportu samooceny Wydział uzyskał grant na wyjazdy szkoleniowe i dydaktyczne kadry w ramach programu Erasmus na rok akademicki 2010/2011.

W ocenianej jednostce realizowany jest system wspierania rozwoju kadry naukowo-dydaktycznej, m.in. poprzez refundacje czynnego udziału pracowników w konferencjach.

W okresie 2006-2009 pracownicy ocenianego kierunku, jako autorzy, bądź współautorzy opublikowali 17 monografii lub rozdziały w monografiach, 52 publikacje w innych czasopiśmie recenzowanych o zasięgu, co najmniej krajowym oraz 15 publikacji o zasięgu lokalnym. Wydział był także organizatorem i współorganizatorem konferencji naukowych: trzech o zasięgu międzynarodowym i dwóch seminariów o zasięgu regionalnym.

W okresie 2006-2009 trzech pracowników Wydziału Turystyki i Rekreacji uzyskało różne nagrody (m.in. Rektora Politechniki Radomskiej) (zał. Nr 6).

Oceniając działalność naukową Wydziału Turystyki i Rekreacji PWSOŚ w Radomiu, należy docenić jej zakres oraz podkreślić, że Wydział prowadzący jedynie studia I stopnia, nie jest zobligowany do prowadzenia działalności naukowej. Upoważnia to do stwierdzenia, że stan badań na ocenianym kierunku jest zadowalający i godny pochwały.

2. Ocena studenckiego ruchu naukowego, w tym działalności kół naukowych oraz udziału studentów w badaniach naukowych (z części studenckiej).

Ważnym elementem studenckiego ruchu naukowego jest działalność kół naukowych tj. Koła Naukowego Młodych Promotorów Zdrowia i Studenckiego Koła Naukowego Turystyki. Celem działalności kół jest rozbudzanie zainteresowań pracą naukową i badawczą oraz samokształceniową. Studenci zrzeszeni w kołach naukowych biorą udział w konferencjach ogólnopolskich i międzynarodowych (III Ogólnopolska Studencka Konferencja Naukowa nt. „Turystyka osób niepełnosprawnych”; konferencja międzynarodowa nt. „Turystyka kulturowa jako markowy produkt turystyczny” Wrocław, 2010). Wygłaszane tam referaty wpisują się w działalność naukową jednostki - najczęściej są publikowane np. „Aktywność ruchowa jako profilaktyka niepełnosprawności”, W: Osoby niepełnosprawne w turystyce, Wyd. Politechniki Białostockiej, Białystok, 2010; „Stan wydolności fizycznej dzieci i młodzieży radomskich szkół”, W: Przegląd naukowy – Turystyka i Rekreacja, Nr 6/2009.

Innym rodzajem w działalności naukowej studentów jest publikowanie wyróżniających się prac dyplomowych w czasopiśmie wydawanym przez PWSOŚ w Radomiu oraz uczestniczenie w badaniach ankietowych związanych z tematami badawczymi prowadzonymi przez Wydział.

Władze wydziału są otwarte na wszelkie inicjatywy ze strony kół i wspomagają ich działalność. Opiekunowie kół naukowych czynnie działają i organizują pracę kół. Koła

naukowe cieszą się dużym zainteresowaniem głównie wśród studentów studiów stacjonarnych kierunku TiR.

Działalność studenckiego ruchu naukowego ocenianej jednostki należy ocenić wysoko. Jego ważnym i dobrze zorganizowanym elementem są studenckie koła naukowe.

Załącznik Nr 6 – Działalność naukowa jednostki.

3. Ocena współpracy międzynarodowej, w tym wymiany studentów i kadry naukowo-dydaktycznej.

Uczelnia współpracuje z dwoma zagranicznymi ośrodkami akademickimi – Uniwersytetem w Bolonii, Państwowym Uniwersytetem Kultury Fizycznej we Lwowie oraz trzema ośrodkami nieakademickimi tj. Austrian Housekeeper Groups and Etage Exclusive, hotelami na Majorce i w St. Tropez. Z wymienionymi instytucjami zawarte są umowy na wymianę studentów, a także na realizację praktyk zawodowych oraz na wyjazdy szkoleniowe i dydaktyczne kadry naukowo-dydaktycznej w ramach programu *Erasmus*. Wydział Turystyki i Rekreacji jako jedyny w Europie, przeprowadza od 2007 roku spotkania i szkolenia z zakresu Housekeepingu (na podstawie raportu samooceny). Studenci uczestniczący w szkoleniach uzyskują certyfikaty austriackie. Nie określono jednak skali wymiany studentów oraz wykładów prowadzonych przez cudzoziemców.

Pracownicy Wydziału współpracując z ośrodkami krajowymi i zagranicznymi realizowali łącznie 8 tematów badawczych, które dotyczyły następującej problematyki:

- Oceny natężenia ruchu oraz zagospodarowania turystycznego w Tatrzańskim Parku Narodowym i w Puszczy Kozienickiej
- Problemów aktywizacji rekreacyjno-zdrowotnej społeczeństwa
- Roli i znaczenia ćwiczeń terenowych i praktyk zawodowych studentów kierunku „turystyka i rekreacja”

Wynikiem współpracy międzynarodowej jest udział pracowników ocenianego kierunku w konferencjach zagranicznych i jedna publikacja opublikowana w materiałach pokonferencyjnych.

Wnioski:

Współpraca międzynarodowa stanowi ważny element funkcjonowania kierunku. Dotyczy to działalności kół naukowych, współpracy z ośrodkami zagranicznymi z Austrii i Hiszpanii. Brak szczegółowych informacji o wymianie w ramach programu Erasmus.

Załącznik Nr 7 – Wykaz tematów prac naukowych i dydaktycznych realizowanych wspólnie z ośrodkami zagranicznymi.

W podsumowaniu części V raportu należy stwierdzić:

- Stan badań na ocenianym kierunku należy uznać jako zadowalający i godny pochwały;

- **Działalność studenckiego ruchu naukowego Wydziału Turystyki i rekreacji należy ocenić wysoko. Na Wydziale turystyki i Rekreacji działają dwa studenckie koła naukowe, które stanowią elementem pracy naukowej ocenianej jednostki. Aktywność i rozwój studenckiego ruchu naukowego jest uzależniona od wsparcia finansowego i odpowiedniego stymulowania, na co powinny zwrócić uwagę Władze uczelni.**
- **Współpraca międzynarodowa nie budzi zastrzeżeń, Wskazane jest jednak, aby współpracę tą wykorzystać w publikowaniu znaczących prac naukowych**

Część VI. Baza dydaktyczna.

1. Ocena dostosowania bazy dydaktycznej, w tym sal wykładowych, pracowni i laboratoriów oraz ich wyposażenia, dostępu do komputerów i internetu, zasobów bibliotecznych do potrzeb naukowych i dydaktycznych ocenianego kierunku, a także dostosowania bazy do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Uczelnia dysponuje nowoczesną bazą dydaktyczną zlokalizowaną w trzech własnych budynkach, w bliskiej odległości od siebie. Baza dydaktyczna jest wystarczająca zarówno w zakresie realizacji zajęć audytoryjnych, jak i praktycznych. W ocenie Zespołu wizytującego – pracownie i sale dydaktyczne funkcjonujące w PWSOŚ są odpowiednio wyposażone. Dla potrzeb dydaktycznych ocenianego kierunku poza bazą do zajęć audytoryjnych Uczelnia dysponuje pięcioma specjalistycznymi pracowniami (Pracownia Anatomii i Fizjologii, Pracownia Geografii, Pracownia Krajoznawstwa, Pracownia Geologii, Geomorfologii i Gleboznawstwa, Pracownia Bezpieczeństwa i Higieny Pracy), korzysta także z Centrum Języków Obcych, Centrum Rehabilitacyjno-Treningowego, Centrum Informatyki oraz Ośrodka Szkoleniowo-Turystycznego PWSOŚ w Zakopanem.

Uczelnia dodatkowo korzysta z bazy wynajmowanej w ramach umów o wynajem tj. z hali sportowej Klubu Broń w Radomiu, hali sportowej stadionu RKS „Radomiak”, hali Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji w Radomiu, a w miarę potrzeb z obiektów sportowo-rekreacyjnych i rehabilitacyjnych Ośrodka Przygotowań Olimpijskich w Zakopanem, z Przedsiębiorstwa Usługowo-Handlowego „ZENZO” w Krakowie (zakresie profilaktyki ochrony zdrowia i fizykoterapii) oraz z hali sportowej Politechniki Radomskiej.

Uczelnia częściowo spełnia warunki do studiowania osób niepełnosprawnych. Brak jest np. oznakowań kolorystycznych dla niedowidzących. W niektórych obiektach można korzystać z dość szerokich wind, umożliwiających przemieszczanie się osobom niepełnosprawnym w zakresie aparatu ruchu (poruszających się na wózkach inwalidzkich).

Załącznik Nr VI A – zawiera szczegółowy opis bazy dydaktycznej

Biblioteka

Studenci mogą korzystać z Biblioteki Głównej Prywatnej Wyższej Szkoły Ochrony Środowiska z Biblioteki Politechniki Radomskiej, z Biblioteki Centrum Edukacji Ekologicznej w Radomiu oraz Miejskiej Biblioteki Publicznej w Radomiu.

Biblioteka PWSOŚ liczy ponad 25 tys. woluminów, w tym specjalistyczne zbiory z ochrony środowiska, ochrony środowiska pracy, turystyki i rekreacji, a także z zakresu historii Polski, historii Europy, z dziedziny prawa międzynarodowego, dyplomatycznego oraz inne publikacje dotyczące Unii Europejskiej i procesów integracji. Zbiory biblioteczne są

sukcesywnie uzupełniane zgodnie z zaleceniami prowadzących zajęcia na wszystkich kierunkach kształcenia w Uczelni.

Oprócz pozycji zwartych biblioteka posiada około 3.5 tys. map, planów, folderów i różnych informatorów, przydatnych również do kształcenia na kierunku Turystyka i rekreacja. Na jej wyposażeniu znajduje się znaczna liczba zestawów przeźroczy z zakresu inżynierii środowiska, utylizacji odpadów, bezpieczeństwa i ochrony środowiska pracy, hydrologii, geologii, hydrotechniki, architektury krajobrazu, geografii, turystyki, historii sztuki oraz filmy o ww. tematyce. Biblioteka posiada po 2-3 pozycje zalecane w sylabusach poszczególnych przedmiotów. Podręczne biblioteki katedralne znajdują się we wszystkich laboratoriach, pracowniach i pomieszczeniach katedralnych.

W bibliotece funkcjonuje Czytelnia, w której dostępne są prenumerowane czasopisma specjalistyczne dotyczące ocenianego kierunku kształcenia (np. *Rynek turystyczny*, *Hotelarz*, *Podróże*, *National Geographic*, *Problemy Turystyki*, *Wiadomości Turystyczne*, *Poznaj Świat*, *Poznaj Swój Kraj*, *Voyage*), a także codzienna prasa, brak jest czasopism związanych z rekreacją.

Czytelnia mieści się w dużym pomieszczeniu, w którym znajduje się 20 stanowisk, co jest wystarczające i zaspokaja w chwili obecnej potrzeby studentów (w przypadku zwiększenia zapotrzebowania istnieje możliwość zorganizowania dodatkowo 15 stanowisk). W Czytelni studenci mogą korzystać z Internetu (5 stanowisk) oraz dwóch kserokopiarek. W trakcie przygotowywania, przy udziale Fundacji *Idealna Gmina*, jest biblioteka wirtualna. Ponadto dla studentów dostępne są kserokopiarki w księgarni akademickiej współpracującej z Biblioteką Główną oraz kserokopiarki na terenie Uczelni.

Zajęcia w ramach kierunku Turystyka i Rekreacja odbywają się w budynkach należących do Prywatnej Szkoły Ochrony Środowiska W Radomiu. Infrastruktura należąca do Uczelni jest odnowiona i dobrze wyposażona. Sale gdzie odbywają się zajęcia dydaktyczne są w pełni dostosowane do prowadzenia zajęć oraz wyposażone w sprzęt audiowizualny, który wspomaga jakość przekazu. Bariery architektoniczne sprawiają, że nie wszystkie budynki są przystosowane na potrzeby kształcenia studentów niepełnosprawnych. Schody oraz brak wind w niektórych budynkach uniemożliwiają poruszanie się osobom na wózkach inwalidzkich. Łatwy dostęp do dobrze zagospodarowanych gablot, zlokalizowanych na korytarzach ułatwia studentom uzyskać niezbędne informacje na temat konsultacji prowadzących, aktywności studenckiej oraz wszelkich inicjatyw podejmowanych przez władze uczelni i wydziału.

Na terenie Uczelni działa stołówka studencka, gdzie studenci studiów stacjonarnych i niestacjonarnych mogą skorzystać z oferowanych przez nią usług gastronomicznych. Serwowane przez nią posiłki według studentów są w przystępnych cenach.

Uczelnia w godzinach swojego funkcjonowania bezpłatnie udostępnia swoim studentom siłownię wraz z zapleczem sanitarnym.

W podsumowaniu części VI należy stwierdzić:

- **Obiekty dydaktyczne dostosowane są do specyfiki prowadzonego kierunku i zabezpieczają prawidłową realizację procesu kształcenia.**
- **Dydaktyka na kierunku „turystyka i rekreacja” prowadzona jest w oparciu o własną bazę lokalową Uczelni. Do zajęć sportowych Uczelnia korzysta z bazy wynajmowanej.**
- **Liczba i powierzchnia sal wykładowych jest dostosowana do liczby studentów.**
- **W pracowniach specjalistycznych liczba stanowisk jest adekwatna do powierzchni pomieszczeń i liczby studentów.**

- Pomieszczenia dydaktyczne wyposażone są w odpowiadający współczesnym wymogom sprzęt audiowizualny.

- Istotnym elementem bazy naukowo dydaktycznej są pracownie specjalistyczne. Ich wyposażenie odpowiada wymogom niezbędnym do przeprowadzenia procesu dydaktycznego oraz badań naukowych.

- Wyposażenie biblioteki w specjalistyczne pisma związane z ocenianym kierunkiem kształcenia jest zadowalające, a dostęp do zbiorów zarówno bezpośredni, jak i elektroniczny (w trakcie realizacji) wystarczający. Studenci mogą korzystać z biblioteki uczelnianej oraz kilku innych bibliotek znajdujących się na terenie miasta Radomia.

Uczelnia spełnia wymagania dotyczące kryteriów oceny spraw studenckich dotyczące bazy dydaktycznej, ale w miarę możliwości powinna dostosować wszystkie uczelniane budynki do potrzeb studentów niepełnosprawnych.

Część VII. Sprawy studenckie.

1. Ocena spraw studenckich, w tym działalności samorządu i organizacji studenckich oraz współpracy z władzami uczelni.

Samorząd Studentów PWSzOŚ działa mało prężnie, a z wypowiedzi jej członków dzieje się tak głównie przez małe zainteresowanie studentów działalnością w ramach samorządności studenckiej. Powody, jakie podali to też mała liczba studentów studiów stacjonarnych, a studenci niestacjonarni ze względu na pracę zarobkową nie mają czasu ani ochoty angażować się w działalność studencką.

Przedstawiciele studentów zajmują miejsca w organach kolegialnych wydziału, gdzie liczba zasiadających studentów w Radzie Wydziału jest ustawowo zgodna (wynosi 20%). Jednak niezgodny z ustawowym wymogiem 20% jest skład Senatu (art. 67 ust. 4 ustawy PoSzW).

Na Wydziale widoczna jest aktywizacja środowiska studenckiego. Studenci biorą udział w szeregu prac i projektów związanych z ich studiowaniem na Uczelni. Studenci opiniują plany studiów i programy nauczania,

Samorząd nie ma kłopotów z pozyskiwaniem środków finansowych od władz wydziału na działalność bieżącą, pozyskuje je w drodze wniosku do dziekana. Biuro RSS nie jest wyposażone w niezbędne urządzenia i materiały biurowe potrzebne do sprawnego działania, Członkowie Samorządu Studentów oznajmili, że nie mają takich potrzeb, aby się o nie ubiegać. Jest ono bardzo słabo wyposażone, ale w opinii studentów – wystarczająco.

Podczas wizytacji odbyło się spotkanie z przedstawicielami samorządu. Bardzo dobrze wypowiadali się na temat współpracy z Władzami Uczelni. Studenci nie narzekali również na kontakty z pracownikami administracji.

2. Ocena systemu opieki materialnej i socjalnej oferowanej studentom wizytowanej jednostki.

System przyznawania pomocy materialnej jest jasny i zrozumiały dla studentów, a w podziale środków Funduszu Pomocy Materialnej biorą udział reprezentanci Samorządu Studentów. Skład Komisji Stypendialnej oraz Odwoławczej Komisji Stypendialnej jest zgodny z art. 177 ust. 2 ustawy świadczącym o większości studentów w składzie tych komisji.

Podział dotacji jest zgodny z przepisami zawartymi w art. 174 ust. 4 ustawy (środki na stypendia socjalne, na wyżywienie, mieszkaniowe oraz zapomogi nie mogą być niższe niż środki na stypendia za wyniki w nauce lub sporcie).

Decyzję Komisji Stypendialnej i Odwoławczej Komisji Stypendialnej podpisuje rektor poddaje to pod wątpliwość udział pozostałych członków komisji w wydawaniu decyzji o przyznawaniu świadczeń pomocy socjalnej. Według art. 177 ust. 4 owe decyzje powinien podpisywać przewodniczący tych komisji.

Zastrzeżenia budzi forma wydania decyzji o przyznaniu świadczeń pomocy materialnej. Komisja Stypendialna nie wydaje poprawnej, pisemnej decyzji w formie decyzji administracyjnej wymaganej art. 107 Kodeks Postępowania Administracyjnego oraz art. 207 Ustawy Prawo o Szkolnictwie Wyższym. Owe decyzje nie zawierają poprawnych pouczeń mówiących o możliwości odwołania się do wyższych instancji. Decyzje nie są podpisywane przez studentów. Uchybienie to świadczy o nieprzestrzeganiu obowiązku skutecznego dostarczenia decyzji.

Uczelnia dysponuje jednym domem studenckim o dobrym standardzie. Studenci nie zgłaszają jednak zapotrzebowania na miejsca w domu studenckim. Duża liczba pokoi nie jest rozdysponowana. W Uczelni niestety nie ma dostępnego regulaminu sankcjonującego przyznawania miejsc w domach studenckich.

Wszystkie niezbędne informacje oraz druki wniosków do wypełnienia są dostępne w dziekanacie oraz są umieszczone na stronie internetowej uczelni.

3. Opinie studentów prezentowane w czasie spotkania z zespołem oceniającym.

Podczas wizytacji PKA w PWSzOŚ w Radomiu odbyły się dwa spotkania zespołu oceniającego ze studentami. Łącznie uczestniczyło w nich 39 studentów kierunku „turystyka i rekreacja”. Byli to reprezentanci I i II roku studiów stacjonarnych.

Obecni na spotkaniach bardzo pozytywnie wyrażali się o Uczelni i Wydziale. Wykazali zadowolenie z trafności kierunku i uczelni oraz zdecydowanie wybraliby ponownie te same studia. Studentom odpowiada program studiów jest dla nich bardzo ciekawy i wypełniony interesującymi przedmiotami. Nauczycieli akademickich darzą dużym szacunkiem i są przekonani, że opiekę dydaktyczną mają zapewnione na wysokim poziomie. Studentom podoba się jakość prowadzonych zajęć oraz częste zajęcia terenowe, organizowane w celu praktycznego przybliżenia tematu. Cenią sobie duże zaangażowanie wpływające ze strony prowadzących zajęcia.

Do podjęcia studiów na kierunku „turystyka i rekreacja” w PWSzOŚ w Radomiu zachęciła ich bardzo dobra opinia o Uczelni w regionie oraz jej bliskość. Ale nie ukrywali faktu, że jest to jedyna uczelnia w okolicy kształcąca na tym kierunku. Również chesne przez nią pobierane nie jest według studentów wysokie.

Zapytani o działalność Samorządu Studentów nie potrafili nic powiedzieć poza faktem ich istnienia. Ogólnie nie interesuje ich działalność na rzecz Uczelni w Samorządzie Studentów ani w innych organizacjach studenckich.

Studentom bardzo podoba się oferta stypendialna Socrates-Erasmus zarówno w kwestii studiów jak i praktyk zagranicznych. Doceniają również starania Uczelni o możliwość odrabiania praktyk zawodowych poza granicami naszego kraju, które mają połączyć pracę z nauką. Studenci byli informowani na temat możliwości udziału w programach wymiany

międzynarodowej, jakie uczelnia oferuje jednak na spotkaniu nie było studentów korzystających z tej formy kształcenia.

Studenci wspomnieli również o pracowniku Uczelni, który zajmuje się wszystkimi sprawami związanymi ze studentami. Jest dla nich tzw „łącznikiem” między nauczycielami akademickimi oraz Władzami Uczelni. Bardzo cenią sobie jego pracę i nie wyobrażają sobie już funkcjonowania Uczelni bez jego obecności.

Studenci nie zasygnalizowali żadnych uchybień ze strony Uczelni, które mogłyby wpłynąć negatywnie na ich studiowanie na obranym kierunku.

Spotkanie studentów z zespołem oceniającym w trakcie zajęć z Podstaw rekreacji. Na czas spotkania poproszono prowadzącego o opuszczenie sali wykładowej, aby studenci mogli swobodnie wypowiadać się na nurtujące ich sprawy. W spotkaniu uczestniczyło 21 studentów studiów niestacjonarnych.

Na spotkaniu ze studentami, podobnie jak w przypadku nauczycieli akademickich można było zauważyć silne poczucie identyfikacji z uczelnią. Studenci chwalili sobie warunki studiowania, podejście kadry, ciekawie prowadzone zajęcia. Szczególnie zwracali uwagę na interesujące i dobrze zorganizowane zajęcia terenowe odbywające się na terenie Puszczy Kozienickiej oraz w Tatrach. Nie przedstawiono uwag krytycznych. Studenci potwierdzili, że są informowani o wymaganiach egzaminacyjnych, formach zaliczenia, wymaganej literaturze, prowadzący są dostępni na konsultacjach w wyznaczonych godzinach. Ogólne wrażenie studentów o uczelni było bardzo pozytywne. Większość z zapytanych poleciłaby uczelnię swojej rodzinie i bliskim. Jeden ze studentów był z Warszawy.

Wnioski :

Uczelnia spełnia warunki systemu opieki dydaktycznej i naukowej nad studentami.

Poprawy wymaga uzupełnienie składu Senatu do 20% oraz dostosowanie decyzji Komisji Stypendialnej i Odwoławczej Komisji Stypendialnej do wymogów zawartych w KPA. Uczelnia ma również obowiązek stosowania się do z góry ustalonego sposobu podziału miejsc w domu studenckim.

Część VIII. Dokumentacja toku studiów.

Ocena zgodności prowadzonej w uczelni dokumentacji toku studiów, w tym albumu studentów, księgi dyplomów, teczek osobowych studentów i absolwentów, kart egzaminacyjnych i indeksów, wydawanych dyplomów i suplementów z przepisami prawa.

Album studenta jest prowadzony centralnie dla całej Uczelni w formie elektronicznej. Stwierdzono, iż wpisy w albumie studentów zawierają informacje wymagane przepisami § 9 ust. 3 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 2 listopada 2006 r. w sprawie dokumentacji przebiegu studiów (Dz. U. Nr 224, poz. 1634 z późn. zm.).

Księga dyplomów – jest prowadzona centralnie dla całej Uczelni a wpisy są zgodne z § 11 powyższego rozporządzenia.

Protokoły egzaminacyjne – zawierają informacje wprowadzone w sposób prawidłowy i zgodny z § 10 ust. 1 w/w rozporządzenia. *Jedynie w części przypadków stwierdzono następujące uchybienia:*

- *oceny ujemne (regulamin Uczelni nie przewiduje takich ocen) – polityka turystyczna, marketing usług turystycznych;*
- *brak daty przeprowadzonego egzaminu – filozofia z elementami etyki, hotelarstwo, obsługa ruchu turystycznego.*

Podczas wizytacji zostały sprawdzone losowo wybrane **teczki studentów** wszystkich lat studiów, absolwentów oraz osób skreślonych z listy studentów. Teczki zawierają wszystkie dokumenty: związane z rekrutacją, przebiegiem studiów oraz obroną pracy dyplomowej. W teczkach absolwentów ponadto znajdują się oceny pracy dyplomowej, protokół egzaminu dyplomowego, egzemplarz pracy dyplomowej oraz egzemplarz dyplomu przeznaczonego do akt, potwierdzenie odbioru dyplomu.

Karty okresowych osiągnięć studenta, indeksy – są prowadzone prawidłowo. *Jedynie stwierdzono brak informacji o kierunku studiów oraz brak informacji o kierunku studiów lub specjalności w indeksach.*

Dyplomy i suplementy – treść tych dokumentów jest zgodna z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 23 lipca 2004 r. w sprawie określenia rodzajów dyplomów i tytułów zawodowych oraz wzoru dyplomów wydawanych przez uczelnię. *Jedynie zwrócono uwagę na niewłaściwy zapis dotyczący specjalności tzn. np. dyplom nr 22489 zawiera zapis dotyczący kierunku „turystyka i rekreacja” w specjalności turystyka i rekreacja. Prowadzona specjalność nie może zawierać nazwy identycznej jak kierunek studiów, w ramach którego istnieje. W przypadku braku specjalności w ramach danego kierunku ta rubryka powinna zostać pusta.*

Protokoły egzaminu dyplomowego – zawierają zgodnie z § 11 powyższego rozporządzenia wszystkie informacje.

W przypadku dokonywanej zmiany nazwiska w indeksie zawarte są wszystkie elementy w skazane w § 16 ust.2 cytowanego rozporządzenia *za wyjątkiem podpisu dziekana lub osoby upoważnionej do podpisu indeksu.*

Wnioski: Dokumentacja jest prowadzona starannie i zgodnie z wymaganiami powyższego rozporządzenia a nieliczne uchybienia należy dostosować do obowiązujących przepisów prawa.

Część IX. Podsumowanie.

1. Ocena spełnienia standardów jakości kształcenia.

Tabela nr 5.

Część raportu	Nazwa Standardu	Ocena spełnienia standardów				
		Wyróżniając	w pełni	znaczaco	częściowo	niedostatecznie

		o				
Cz. II	Struktura kwalifikacji absolwenta			X		
Cz. II	Plany studiów i programy nauczania			X		
Cz. IV	Kadra naukowo-dydaktyczna			X		
Cz. II	Efekty kształcenia			X		
Cz. V	Badania naukowe		X			
Cz. III	Wewnętrzny system zapewnienia jakości			X		
Cz. VI	Baza dydaktyczna		X			
Cz. I, VII	Sprawy studenckie			X		
Cz. I, IV, VII	Kultura prawna uczelni i jednostki		X			
Cz. I, II, III	Kontakty z otoczeniem		X			
Cz. II, V	Poziom umiędzynarodowienia			X		

2. Ocena perspektyw utrzymania i rozwoju kształcenia na ocenianym kierunku w wizytowanej jednostce (uzasadnienie powinno nawiązywać do uwag zawartych w treści raportu) oraz ewentualne zalecenia.

Pozytywnie należy odnieść się do perspektyw kształcenia na ocenianym kierunku studiów mając na uwadze rozwój naukowy kadry naukowo dydaktycznej oraz bardzo dobrą bazę dydaktyczną. Obawy budzi stosunkowo małe zainteresowanie studentów ocenianym kierunkiem studiów (mało liczne roczniki), stąd m.in. wskazane są pewne korekty w planach studiów uwzględniające nabycie takich umiejętności zawodowych (bardziej przydatnych na rynku pracy), które mogą poprawić konkurencyjność ocenianej jednostki.

